

Tidskriftens granskningsprocess

Forskning och vetenskap blir fortsatt problematiserade av sociologerna. Förra numret av Sociologisk Forskning satte under lupp dels sociologiska surveyundersökningar, dels medicinska undersökningar (hur jurister använt sig av studier av vaccinerings i rättegångar där sådana haft bevisvärde). Detta nummer fortsätter på det vetenskaps-sociologiska spåret. Den första artikeln i det här numret, *Sociologin, hybriderna och den sociala verkligheten: Exemplet kärnavfall* tar upp hur miljöproblem konstrueras med Svensk kärnbränslehantering (SKB) i fokus. Skiljelinjen mellan natur och kultur eller, med en annan formulering, natur och samhälle blir allt oskarpare och mellanformerna, hybriderna, tvingar oss att analysera sammanhållet det som förut sågs som åtskilt. Vad får den nya ontologin för följder för sociologer?

Den andra artikeln, *De oauktoriserade migranterna i svensk byggnadssektor: En studie i deportationspolitik 1990–2004*, tar upp den brännande frågan om de som framställts vara illegala invandrare. Medverkande till denna konstruktion har arbetarrörelsen varit. Artikelförfattaren analyserar relationen mellan svenska och utländska arbetare bl a med exemplet handräckning från fackligt aktiva i Byggnads till polisen vid avvisningen av människor som klassificerats som "illegala".

Vår gästkrönikör den här gången, Ulf Himmelstrand, är före detta ordförande för International Sociological Association, ISA (1978–1982). Det var på den tiden då det kalla kriget fortfarande rådde och spänningarna mellan öst och väst återfanns även inom sociologiförbundet. År 1978 hölls världssociologikongressen i Uppsala. (Sedan dess har ISA inte haft någon av sina kongresser i ett nordiskt land förrän den nästa sommar åter förlägger en kongress här, nämligen sin sjuttonde världskongress i Göteborg den 11–17 juli 2010.) Ulfs spännande liv som också till stora delar är sociologins historia, återfinns i självbiografen *Ögonblicket: Erinringar* (2000). Han disputerade år 1960 för Torgny Segerstedt, på en avhandling om *Social Pressures, Attitudes and Democratic Processes* och återknyter i sin krönika till detta ämne.

Tidskriften i övrigt är ett recensionsnummer. En rad aktuella böcker recenseras, däribland den nya omtalade doktorsavhandlingen från Göteborg om prostitution.

Vad är vår erfarenhet nu efter fyra månader som redaktion? Min beundran för min föregångare, Katarina Sjöberg! Hon har fått till nummer efter nummer med refereegranskade artiklar! Det är ju så att ju snabbare bedömning man får på ett insänt manus vid en viss tidskrift, desto fler insända manus kommer den tidskriften att få. Ju fler insända manus, desto större chans att vissa håller särdeles hög kvalitet. Redaktionen för Sociologisk Forskning eftersträvar därför en snabb bedömningsprocess och vi försöker förbättra våra egna rutiner.

Själva refereegranskningen är en långsam process. Majoriteten av de som tillfrågas om att vara granskare tackar nej med hänvisning till att de inte har tid. Å andra sidan, den minoritet som tar sig tid att bedöma en artikel, en minoritet som vi står i stor tacksamhetsskuld till, har inte sällan en mycket sträng kritik av artikeln i fråga.

Vi har tillsammans bestämt att Sociologisk Forskning ska vara en refereetidsskrift!

Uppsalaredaktionen har följt upp det beslutet med att vi inte ska göra undantag från principen att publicera refereegranskade artiklar. (Recensionerna, som granskas av vår recensionsredaktör Sverre Wide samt undertecknad, och krönikan ingår inte i det som refereegranskas utan redaktionen tar ansvar för dem.) Därför finns det i detta nummer endast två artiklar när det hellre borde vara fyra, och detta trots att vi övertagit artiklar från lundaredaktionen och trots att vi bara under de här fyra första månaderna som redaktionen varit i Uppsala fått in så mycket som tio nya manuskript för bedömning. Det räcker mer än väl till för tidskriften men proppen utgörs av refereegranskandet.

Vad kan vi göra för att snabba på processen? Det ligger i alla institutioners intresse som bedriver forskarutbildning att man kan publicera refereegranskade artiklar också på svenska. Vi har många bra artiklar men en del kan bli bättre. En kvalitetshöjning understöds av strukturer ute på institutionerna, främst *seminariebehandling* och då även av disputerade kollegers manuskript till Sociologisk Forskning. Det finns ofta en kollektiv process bakom artiklar med god kvalitet.

Vi måste också bli fler granskare. Hur kan vi få det att bli mer självklart att man åtar sig att granska en artikel? Kan vi närma oss normen att man alltid måste ha en artikel att bedöma på gång för att anses vara aktiv forskare? Sex brödsquivor om dagen, en paroll från Socialstyrelsen som äldre sociologer kommer ihåg, kan ersättas med fyra refereebedömningar om året för aktiva forskare. Och två av dem för Sociologisk Forskning! Man kan komma upp i många fler men som riktlinje kan det vara bra.

Visst finns det problem med att skriva refereebedömningar. Hur kan man göra processen så bra som möjligt? Jag vill gärna höra era erfarenheter både av att bli bedömda och av att bedöma. Skriv till sociologiskforskning@soc.uu.se. Man kan komma ihåg att bedömningar inte nödvändigtvis måste vara vare sig långa eller väldigt arbetskrävande. Ibland räcker det att påpeka vilka fyra eller fem punkter som främst behöver åtgärdas, något som kan uttryckas på en halv sida. Respekt är en förutsättning för bedömningar för Sociologisk Forskning. Om någon har fått en särskilt hjälpsam bedömning som lett till ett fruktbart förbättringsarbete av manuskriptet, skicka in den så lägger vi ut den på hemsidan som föredöme!

Vi tillfrågar för varje artikel två forskare att vara bedömare. Anmäl dig gärna till redaktionen om du är disputerad och kan vara bedömare (sociologiskforskning@soc.uu.se)! Den som är bedömare får tillgång till forskningsfronten i Sverige på området och det är lättare att själv skriva artiklar om man bedömt andras. Vill man som disputerad sociolog bli publicerad i en refereetidsskrift är det ju lämpligt att man också själv tar det arbete det innebär att vara bedömare. Forskning är en kollektiv verksamhet på individuell grund och Sociologisk Forskning bärs upp av vårt gemensamma arbete.

För övrigt kan jag se flera saker som kan väcka debatt i detta nummer (en trailer) och vill därför påminna om rätten att invända mot artiklar publicerade i Sociologisk Forskning, se näst sista sidan.

Hedvig Ekerwald
Redaktör